

CONSEIL DE L'EGALITÉ DES CHANCES ENTRE HOMMES ET FEMMES
RAAD VAN DE GELIJKE KANSSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN
RAT FÜR CHANCENGLEICHHEIT ZWISCHEN MÄNNER UND FRAUEN

Advies nr. 146, van 13 februari 2015, van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende de cumul van onderbrekingsuitkeringen met een overlevingspensioen in de openbare sector

1. Rechtvaardiging

- 1.1. Niettegenstaande de duidelijke impact ervan op de gendergelijkheid werd de Raad niet geraadpleegd omtrent het koninklijk besluit van 19 december 2014 en het hierna vermeld voorontwerp van koninklijk besluit. Hij brengt dit advies dus uit op eigen initiatief, in overeenstemming met het artikel 4, §1 van het koninklijk besluit van 4 april 2003 houdende zijn reorganisatie.
- 1.2. Het koninklijk besluit van 19 december 2014 en het voorontwerp van koninklijk besluit worden door de federale regering voorgesteld als een verlengstuk van de wet van 15 juni 2014, waardoor het overlevingspensioen in de openbare sector gedeeltelijk vervangen werd door de overgangsuitkering. Hieromtrent verwijst de Raad naar zijn advies nr. 143 van 21 maart 2014 (openbare sector), wat verwees naar het advies nr. 142 van dezelfde datum (bezoldigde werknemers) waarin hij zich in principe voorstander verklaarde van de hervorming, maar daarbij verschillende aanbevelingen formuleerde.
- 1.3. Een aantal aspecten van de kwestie van de cumul van de uitkering in geval van tijdskrediet en loopbaanonderbreking met de overgangsuitkering of het overlevingspensioen verdienen een algemeen onderzoek en de Raad stelt voor om hierop terug te komen, op aanvraag of op eigen initiatief. Het koninklijk besluit van 19 december 2014 en het voorontwerp van koninklijk besluit vereisen echt zijn dringende aandacht ; dit advies beperkt zich dus tot deze twee teksten.

2. Voorwerp van advies

- 2.1. Het koninklijk besluit van 19 december 2014 (*Belgisch Staatsblad* van 12 januari 2015) wijzigde alle regelgevingen betreffende de loopbaanonderbreking in de in openbare diensten waarbij werd vastgesteld dat de onderbrekingsuitkeringen nog slechts gedurende 1 jaar cumuleerbaar zijn met een overlevingspensioen. Deze tekst is van kracht geworden op 1 februari 2015.
- 2.2. Daarnaast heeft de federale regering een voorontwerp van koninklijk besluit aangenomen dat bestemd is voor de wijziging van dezelfde regelgeving wat de cumul van onderbrekingsuitkeringen met de overgangsuitkering. De voorgestelde bepaling laten deze cumul toe.

Schijnbaar om de leesbaarheid te verbeteren herneemt het voorontwerp bovendien de bewoordingen van het koninklijk besluit van 19 december 2014 wat betreft de cumul van onderbrekingsuitkeringen met een overlevingspensioen, met behoud van de beperking tot 1 jaar (12 maanden). Als dit wel degelijk de nagestreefde doelstelling is, dan moet het voorontwerp aangevuld worden met een bepaling tot opheffing of intrekking van het koninklijk besluit van 19 december 2014.

Het voorontwerp wordt geacht “in werking te treden” op 1 januari 2015, wat vanzelfsprekend onmogelijk is aangezien deze datum al ruimschoots overschreden is.

Op de datum van aanneming van dit advies is het voorontwerp enkel het voorwerp geweest van het advies nr. 64 van het Comité Overheidsbedrijven, waarin de afgevaardigden van de vier autonome overheidsbedrijven zich voorstander verklaren terwijl de twee representatieve vakbondsorganisaties zich ertegen verzetten.

3. Analyse van het voorontwerp

- 3.1. De Raad herhaalt vooreerst dat krachtens artikel 5/3, al. 2 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen, ingevoegd door de wet van 15 mei 2014, de overgangsuitkering gedurende 2 jaar (in plaats van 1) wordt toegekend als er een kind ten laste is of postuum geboren wordt.

Dientengevolge laat het voorontwerp, dat de cumul van onderbrekingsuitkering met de overgangsuitkering toestaat, in dezelfde veronderstelling de cumul gedurende 2 jaar toe. Tegelijkertijd beperkt het voorontwerp, net als het koninklijk besluit van 19 december 2014, in alle gevallen de cumul met een overlevingspensioen tot 1 jaar..

Het voorontwerp behandelt een alleen gebleven persoon met minstens één kind ten laste anders naargelang men titularis is van een overgangsuitkering of een overlevingspensioen. Dit verschil lijkt ongerechtvaardigd in het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

- 3.2. Bovendien kan het voorontwerp ook zeer ernstige gevolgen hebben.

Nemen we het geval van een vrouw met kinderen ten laste die op 1 januari 2015 ouder dan 45 jaar is wanneer haar man overlijdt als statutair ambtenaar in een overheidsdienst. Haar recht op het overlevingspensioen is gewaarborgd (art. 5/1, § 1 van de wet van 15 mei 1984). Ze is ook halftijds contractueel tewerkgesteld in een overheidsdienst. Haar beroepsinkomen is geen hinderpaal voor het overlevingspensioen (art. 80, 1° en 86 van de programmawet van 28 juni 2013: jaarlijks plafond van 7.700 EUR op 1 januari 2014, verhoogd met 3.785 EUR omdat er kinderen zijn).

Een van haar kinderen, jonger dan 16 jaar, wordt ernstig ziek en ze ziet zich genoopt om een loopbaanonderbreking te vragen in deze bijzondere regeling, waarop ze gedurende 2 jaar recht heeft (voltijdse loopbaanonderbreking in een deeltijdse betrekking). Het ontwerp ontnemt haar dan tijdens het 2de jaar haar onderbrekingsuitkering (terwijl dit effect zich niet zou voordoen bij een overgangsuitkering zie hierboven 3.1).

Aangezien het vooropgestelde geval van eenoudergezinnen waarin het gezinshoofd een beroepsactiviteit uitoefent en een overlevingspensioen ontvangt hoofdzakelijk vrouwen betreft, leidt de toepassing van het voorontwerp van koninklijk besluit tot een indirecte discriminatie, die ingaat tegen de richtlijn 79/7/EEG betreffende de gelijkheid van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid (art. 4, § 1) en de “genderwet” van 10 mei 2007 (art. 5, 14°).

Bovendien is dit effect van het voorontwerp in tegenspraak met de nagestreefd doelstelling van de hervorming van 2014 (aangezien de betrokkene een beroepsactiviteit uitoefent) en draagt het bij tot de verarming van vrouwen, wat de regeringsverklaring wenst te bestrijden.

- 3.3. De Raad wijst er nog op dat niet enkel de datums van inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 19 december 2014 en van het voorontwerp niet gelijk zijn (zie hierboven, 2.1 en 2.2), maar vooral dat de onvermijdelijke terugwerkende kracht van het voorontwerp zou ingaan tegen artikel 2 van het Burgerlijk Wetboek en juridische onzekerheid zou creëren. Bovendien zou het ondenkbaar zijn dat de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening een reglementaire wijziging zou toepassen die nog niet bestaat.

4. Advies

De Raad beveelt dus aan dat de federale regering haar voorontwerp van koninklijk besluit onverwijld aanpast opdat:

- het koninklijk besluit van 19 december 2014 ingetrokken (veeleer dan opgeheven) wordt;
- titularissen van een overlevingspensioen toegestaan worden dit te cumuleren met onderbrekingsuitkeringen gedurende 2 jaar in plaats van 1 als ze een kind ten laste hebben, net zoals de titularissen van een overgangsuitkering, ten minste in de speciale regeling voor de verzorging van een ernstig ziek kind ;
- elke terugwerkende kracht wordt vermeden bij de toepassing ervan.